



Sammenligning av velferdsregelverket for oppdrettskylling og oppdrettslaks

Lars H. Stien – Havforskningsinstituttet
Kristine Gismervik – Veterinærinstituttet



REGFISHWELH, NFR#267664/E40



Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute



UiO : Universitetet i Oslo



NTNU

Samfunnsforskning



HAVFORSKNINGSINSTITUTTET

1. Sammenligning av regelverk



5. Oppdretterses synsvinkel



6. Koordinering, prosjektstyring



4. Anlegg med bra vs. dårlig velferd



3. Analyse av konfliktilfeller . (Lus, PD-soner, Triploid, Lokalisering)





Sammenligning av regelverk

Dyrevelferdsloven

- god dyrevelferd
- respekt for dyr



Matloven

- trygge næringsmidler ...
 - + miljøvennlig produksjon.
 - + god plante- og dyrehelse.
 - + markeds-adgang i utlandet



Akvakulturloven

- lønnsomhet og konkurransekraft
- bærekraftig utvikling
- verdiskaping på kysten.





Akvakulturloven⁰

- S F. om gebyrer, akvakulturvirksomhet⁰
- S Laksetildelingsf.¹
- S A-registerf.^{1,2}
- S F. om behandling av akvakultursøknader⁰
- S NYTEK-F.⁰
- S F. om håndheving av akvakulturloven¹
- S F. om utfisking mv. av rømt oppdrettsfisk¹

Matloven³

- B *Myndighetsfordeling etter matloven*
- B *Deleg. til Mattilsynet etter matloven*
- S F. om desinfeksjon av vann, akvak.
- S F. om slakterier mv. for akvakulturdyr
- S Omsetnings- og sykdomsf. akv. dyr
- S F. om lakselusbekjempelse
- C F. om bekjempelse av fugleinfluenza
- C F. om samhandel, fjørfe og rugeegg
- C F. om sertifisering av fjørfevirksomhet

- S F. om beskyttelse av laksebestander^{1,2,3}
- S F. om løyve til havbruk med matfisk^{1,3}
- S F. om auke av tillat. biomasse, akvakultur^{1,2,3}
- S Produksjonsområdef.^{1,3}

- B F. om bruk av dyr i forsøk
- S F. om utvidelse av akvakulturanlegg mv
- S F. om gebyr ved tilsyn og kontroll med fiskehelse
- C **F. om velferd for produksjonsdyr**

- S F. om IK-Akvakultur^{1,3}
- S F. om transport av akvakulturdyr^{1,3}
- S **Akvakulturdriftsf.**^{1,2,3}
- S F. om fangstbasert akvakultur^{1,2,3}

Dyrevelferdsloven³

- B *Deleg. til LMD og FKD etter dyrevelferdsloven*
- B F. om gebyr etter dyrevelferdsloven
- B F. om dyrevern i slakterier (opphevet)
- B/C F. om avliving av dyr
- B/C F. om næringsmessig transport av dyr
- C **F. om hold av høns og kalkun**





Sammenligning av holdforskrifter

Forskrift om velferd for produksjonsdyr

- Helse og velferd



Forskrift om hold av høns og kalkun

- Velferd



VS.

Akvakulturdriftsforskriften

- Lønnsomhet og konkurransekraft
- Bærekraftig utvikling
- Verdiskaping på kysten.
- Helse og velferd





Ordbruk

Hvordan vi forstår ting, vår holdninger, påvirkes i stor grad, ikke av hva som blir sagt, men hvordan det blir sagt.

Hvilke ord vi bruker til å beskrive dyrevelferd betyr noe!





De fem friheter:

1. Frihet fra sult, tørst og feilernæring
2. Frihet fra fysisk ubehag
3. Frihet fra smerte, sykdom og skade
4. Frihet til å utøve normal atferd
5. Frihet fra frykt og stress





(UK-FAWC, 1979)



Stress vs. distress

nød/angst/vonde følelser

 **5. Frihet fra frykt og stress** - ved at dyra holdes og behandles på en slik måte at de unngår vedvarende frykt og stress **(Mattilsynet)**

 **5. Freedom from fear and distress** - by ensuring conditions and treatment which avoid mental suffering **(UK-FAWC, 1979)**

 **5. Frihet fra frykt og fortvilthet**- ved at dyra holdes og behandles på en slik måte at en unngår at de lider mentalt





Formålsparagrafer

«trivsel» vs. «god velferd»

F. om velferd for produksjonsdyr

§ 1. Formål

Forskriften skal bidra til god helse og **trivsel** hos produksjonsdyr.

F. for hold av høns og kalkun

§ 1. Formål

Formålet med forskriften er å legge forholdene til rette for god helse og **trivsel** hos fjørfe, og sikre at det tas hensyn til dyras naturlige behov.

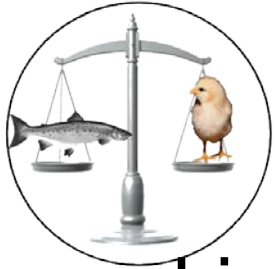
Akvakulturdriftsforskriften

§ 1. Formål

Forskriften skal fremme akvakulturnæringens lønnsomhet og konkurransekraft innenfor rammene av en bærekraftig utvikling, og bidra til verdiskaping på kysten.

Formålet er også å fremme god helse hos akvakulturdyr og ivareta **god velferd** hos fisk.





Generelt-paragrafer

«psykisk helse», «smerte», «lidelse»,
«beskyttes mot» vs.

«fiskevelferdsmessig»
«forsvarlig»

F. om velferd for produksjonsdyr

§ 3. Forbud mot hold av dyr

Dyr skal ikke holdes for produksjonsformål med mindre dyrets arveanlegg (genotype) eller egenskaper (fenotype) tilsier at dette kan skje uten skadevirkninger på dyrets fysiske eller **psykiske helse** eller velferd.

F. for hold av høns og kalkun

§ 4. Generelt

Fjørfehold skal drives og utstyr og inventar utformes slik at hensynet til dyras velferd ivaretas. Det skal tas hensyn til dyras instinkt og behov, og dyra skal beskyttes mot **unødig stress, smerte og lidelse.**

Akvakulturdriftsforskriften

§ 5. Generelle krav til forsvarlig drift

Driften skal være helsemessig og **fiskevelferdsmessig forsvarlig.**





Håndteringsparagrafer

«unødig frykt» vs. «unødige påkjenninger

F. om velferd for produksjonsdyr

F. for hold av høns og kalkun

Akvakulturdriftsforskriften

§ 19.Håndtering

Innfanging og annen håndtering av fjørfe skal skje skånsomt slik at dyra ikke blir påført skader eller **unødig frykt**.

§ 28.Håndtering og stell

Fisk skal ikke håndteres unødig. Håndtering, herunder vaksinerings, trenging, håving og pumping, skal skje på en skånsom måte og med et forsvarlig tempo, slik at fisk ikke blir påført skade eller **unødige påkjenninger**.



Konklusjon

Mye som er likt, men mer «ladede» ord i regelverket for kylling vs. laks





Unntak: EU-paragrafer for avlving

§ 34. *Avliving av fisk*

Dersom det kan føre til unødig eller betydelig påkjenning for fisk å leve videre, skal den snarest mulig tas ut av produksjonsenheten, bedøves og avlives på forsvarlig måte. Kravene i denne paragrafen gjelder i tillegg til forordning [\(EF\) nr. 1099/2009](#) artikkel 3 nr. 1 om at også fisk skal vernes mot unngåelig **smerte, lidelse og frykt** ved avliving og aktiviteter i forbindelse med det.

§ 54. *Slaktemerd*

Fisk kan oppbevares maksimalt 6 døgn i slaktemerd. Syk og skadet fisk skal avlives så raskt som mulig. Kravene i denne paragrafen gjelder i tillegg til forordning [\(EF\) nr. 1099/2009](#) artikkel 3 nr. 1 om at også fisk skal vernes mot unngåelig **smerte, lidelse og frykt** ved avliving og aktiviteter i forbindelse med det.





Konklusjon

Det er rom for mer holdningssskapende ordbruk i regelverket for oppdrettsfisk

